

ÚNOR 2017

LISTY

UNIVERZITY OBRANY

Univerzita
obraný

Labutí
píseň

Reprezentační
ples

Dvojitý
zásah

Přednáška
Dany Drábové

Winter
Survival

**CENA A. SCHWEITZERA
JAKO ZÁVAZEK
DO BUDOUCNA**

PŘÍLEŽITOST PRO STŘEDOŠKOLÁKY

**Vyber si svoji životní cestu
Studuj na Univerzitě obrany**

**Nabízíme Ti perspektivní vzdělání v manažérských,
technických a zdravotnických oborech
a jistotu budoucího zaměstnání**

**Využij možnosti souvislého pětiletého nebo šestiletého
magisterského studia a staň se důstojníkem
Armády České republiky!**

www.unob.cz/uchazec

OBSAH

- 2** Plukovník Martin Macko děkanem FVT
- 3** Nový děkan FVZ
- 4** Z učeben do sněhu
- 6** Reprezentační ples
- 8** Dvojitý zásah
- 10** Beseda s náčelníkem GŠ
- 12** Závazek do budoucna
- 16** Praxe na Mayo
- 18** Přednáška Dany Drábové
- 20** Celodenní směna studentů
- 22** Winter Survival
- 26** Labutí píseň
- 30** Příběh dvou jmen
- 32** Brněnská kulturní scéna

EDITORIAL

Akademický rok je zvláštní věc. Začíná v době, kdy se kalendářní rok pomalu, ale jistě chýlí ke svému konci, a svou první polovinu zakončuje krátce po tom, kdy začíná nový kalendářní rok. Má svůj začátek a konec a je složený ze dvou semestrů, z nichž každý má také vlastní začátek a konec. A tak pro studenty a zaměstnance univerzity vlastně v průběhu celého kalendářního roku něco začíná a něco jiného končí. Někdy je tento nepřetržitý cyklus přerušen dalším začátkem či koncem ve svém průběhu. Život na univerzitě je všelijaký, jen ne nudný. Začátek letošního kalendářního roku byl přesně takový. Nabitý událostmi, které přinášejí konce a nové začátky. Nestává se tak často, aby v jednom měsíci hned dvě fakulty představily svého nového děkana a nové proděkany.

Na svůj potenciální začátek kariéry vojáka z povolání a vysokoškolského studenta zároveň se přišli informovat středoškolští studenti na Den otevřených dveří brněnských fakult Univerzity obrany. Neustoupili nepřízní počasí, které potrápilo nejen pořadatele akce, a prokázali tak jistou odolnost, která se jim určitě bude hodit, pokud v srpnu nastoupí k základnímu vojenskému výcviku do Vyškova a následně do prvního ročníku vojenského vysokoškolského studia.

A abychom nemluvili pouze o začátcích, je nutné zmínit i jeden úspěšný konec. Koncem ledna byli vyřazeni absolventi Kurzu vyšších důstojníků, který se z hlediska dosažených studijních výsledků stal nejlepším za posledních sedm cyklů.

Do nového roku, který již nějakou dobu běží, i do nového semestru, který co nevidět začne, Vám všem za celou redakci našeho časopisu přeji zdraví, štěstí, spokojenost a hlavně, abyste se v žádném období roku nenudili.

Čtvrtletník Univerzity obrany

Ročník 13 / číslo 2
akademický rok 2016/2017

Vydavatel
Univerzita obrany
Kounicova 65, 662 10 Brno
IČ: 60162694
www.unob.cz

Redakce
Oddělení vnějších vztahů UO
Kounicova 65, 662 10 Brno
Telefon: 973 443 203
Fax: 973 442 160
E-mail: listy@unob.cz

Vedoucí redaktor
Mgr. Viktor Sliva
viktor.sliva@unob.cz

Redakční rada
předsedkyně
Ing. Hana Vlachová, Ph.D.
místopředseda
Dr. Miloš Dyčka, CSc.

Grafická úprava a zlom
Marek Sobola
Vydavatelské oddělení UO

Tisková příprava a tisk
Odbor prezentační a produkční
Vojenský historický ústav
Rooseveltova 23
161 05 Praha 6

V jednotkách ozbrojených sil
rozšiřuje OPP VHU a UO

Evidenční číslo
MK ČR E 15403

Uzávěrka čísla: 13. 2. 2017

Číslo 2 vyšlo: 24. 2. 2017

Plukovník Martin Macko převzal insignie děkana FVT

Viktor Sliva

V úterý 10. ledna proběhla v prostorách Klubu UO inaugurace plukovníka Martina Macka do funkce děkana Fakulty vojenských technologií. Slavnostního ceremoniálu se spolu se členy vedení a pedagogického sboru Univerzity obrany zúčastnili i představitelé dalších brněnských vysokých škol.

Plukovník prof. Ing. Martin Macko, CSc. byl Akademickým senátem FVT na základě tajné volby zvolen kandidátem na děkana Fakulty vojenských technologií dne 10. 6. 2016. Do funkce jej pak rektor-velitel UO na základě žádosti předsedy akademického senátu jmenoval ke dni 1. srpna 2016.

Plukovník Martin Macko je vedoucím Katedry zbraní a munice Fakulty vojenských technologií UO. Ve vědecké činnosti je zaměřen na malorážové, dělostřelecké zbraně a systémy řízení palby. V roce 2003 obhájil habilitační práci a byl jmenován docentem, v roce 2011 byl jmenován profesorem. Je autorem řady publikací, užitečných vzorů a autorských děl v oblasti zbraní a munice, je známý vývojem diagnostických přístrojů pro laboratoře, kriminalistiku a armádu v oblasti malorážových zbraní a podílel se na vývoji pasivních optoelektronických systémů sledování cílů a armádních zbraní doma i v zahraničí. V letech 2008 – 2015 zastával funkci prorektora pro vědeckou a expertní činnost Univerzity obrany.

Rektor-velitel UO brigádní generál Bohuslav Příkryl ve svém vystoupení v rámci inauguračního ceremoniálu poděkoval dosavadnímu děkanovi plukovníku docentu Liboru Dražanovi za jeho

přínos k rozvoji a upevňování dobrého jména Fakulty vojenských technologií a poté se s přítomnými podělil o několik postřehů k osobnosti inaugurovaného děkana: „Rád bych u pana plukovníka Macka vyzdvihl především osobní zaujetí pro věc, flexibilitu, schopnost vést věcnou diskusi snoubící se zároveň s empatií, lidským přístupem a uměním naslouchat druhým. Tyto rysy chování a jednání byly a jsou jedním ze zdrojů přirozené autority, kterou si pan plukovník Macko získal v rámci fakultní a univerzitní akademické obce, mezi akademickou veřejností dalších vysokých škol, jakož i v rámci rezortu obrany a armády.“

Plukovník profesor Martin Macko poté složil slib děkana a převzal od rektora-velitele insignie Fakulty vojenských technologií. Ve svém inauguračním projevu se ohlédl za činnosti svých předchůdců v čele FVT a zamyslel se nad úlohou akademického pracovníka a pedagoga na vojenské vysoké škole. Poté předal insignie proděkanům, s jejichž jmenováním fakultní akademický senát vyjádřil svůj souhlas dne 14. září loňského roku. Do funkce proděkana pro vnější vztahy a rozvoj byl jmenován major Ing. Zbyněk Studený, Ph.D., do funkce proděkana pro studijní a pedagogickou činnost major Ing. Vlastimil Neumann, Ph.D. a proděkanem pro vědeckou činnost se stal plukovník doc. Ing. Vladimír Kovařík, Ph.D., MSc.

Za přítomné hosty z řad zástupců brněnských vysokých škol blahopřál plukovníkovi profesorovi Martinu Mackovi děkan Fakulty informačních technologií VUT Brno prof. Dr. Ing. Pavel Zemčík.

Nový děkan Fakulty vojenského zdravotnictví jmenován do funkce

Viktor Sliva

Dne 30. ledna 2017 na zahájení lednového kolegia předal rektor-velitel brigádní generál prof. Ing. Bohuslav Prikryl, Ph.D., jmenovací dekret novému děkanovi Fakulty vojenského zdravotnictví, kterým se na čtyřleté funkční období stal od 1. února 2017 prof. MUDr. Pavel Boštík, Ph.D.

Nový děkan Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany se sídlem v Hradci Králové byl jmenován do funkce na základě návrhu Akademického senátu FVZ, který na svém zasedání dne 10. ledna 2017 zvolil tohoto kandidáta o nejvyšší fakultní akademickou pozici naprostou většinou hlasů.

Dosavadní proděkan pro vědeckou činnost fakulty profesor Pavel Boštík je uznávaný odborník, který má bohaté zahraniční zkušenosti. Po studiu všeobecného lékařství na 2. Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze pracoval 15 let ve Spojených státech amerických, kde působil na univerzitách v Iowa City a v Atlantě. „V zahraničí člověk naráží na různé metody vedení a na různé přístupy, takže doufám, že jejich poznání bude sloužit k tomu, abych fakultu dobře vedl,“ hodno-

tí svoji zahraniční zkušenost nový děkan fakulty.

Po svém návratu do České republiky, působil prof. Pavel Boštík na Fakultě vojenského zdravotnictví v Hradci Králové nejprve v pozici vedoucího pracoviště Centra pokročilých studií a od roku 2013 zastával funkci proděkana. „Na fakultě působím devět let, jsem rád, že mě fakulta přijala, když jsem usiloval o místo, a teď mám pocit, že bych fakultě zase něco mohl vrátit já a někam ji posunout,“ říká.

Ve své funkci nový děkan fakulty očekává hlavně strukturální změny, které by v několika následujících letech umožnily v rámci investičních záměrů zkvalitnit pracovní prostředí a současně zlepšit ubytovací podmínky studentů.

Z učeben do sněhu

Viktor Sliva

V průběhu letošní února se ve výcvikovém prostoru Březina scházejí již tři ročníky studentů Univerzity obrany, kteří v rámci svého pětiletého magisterského studia absolvují zimní přípravu v poli.

Letos na ně čekala novinka, která výcvik přiblížila reálnému pobytu v poli – zázemí se totiž z internátu v areálu VeV-VA přesunulo do srubového tábora.

Na začátku druhého únorového týdne se do výcvikového prostoru přesunuli studenti 1. a 2. ročníku. Druzí jmenovaní měli ve středu 8. února na programu drily – nácvik krátké a dlouhé přestávky nebo reakci při kontaktu s nepřítelem. „Nekončete přesun na novou pozici skluzem po koleni – jednou tam bude šutrák a už se na tu nohu nepostavíte,“ radí studentům jednoho z družstev instruktor. Ten u družstva oceňuje postupné zlepšování dovedností při opakovaném nácviku, nabádá však k ještě větší aktivitě:

„Z vlastní zkušenosti vím, že co si dnes nadřilujete, v boji jako když najdete.“

Družstvo svůj nácvik postupně rozšiřuje o jednotlivé prvky - za chvíli se rozezní střelba a vzduch neproniknutelně do černa obarví dýmovnice. Z průběhu tohoto konkrétního prvku výcviku mimo jiné vyplynula potřeba zaměřit se na nácvik odstraňování závad při manipulaci se zbraní.

Kromě drilů je součástí výcviku druhého ročníku také střelecká a zdravotnická příprava.

„Soustředíme se však především na plánovací a rozhodovací procesy v rámci družstva tak, aby se studenti z pozice příslušníka družstva dostali na velicí funkci, aby byli schopní velet, plánovat, přijmout rozhodnutí a zodpovědnost za něj,“ popisuje náplň a smysl výcviku podplukovník Jan Drozd, který této části polního výcviku velí.

XIII. Reprezentační ples

Téměř sedm set hostů zaplnilo v soboru 11. února společenské prostory hotelu OREA Voroněž, kde proběhl XIII. Reprezentační ples Univerzity obrany. Večerem i tentokrát provázela známá moderátorská dvojice Adéla a Dalibor Gondíkoví.

Ples slavnostně otevřel rektor-velitel Bohuslav Příkryl, který ve vojenské terminologii popsal momentální stav a stylově upravenou pasáž končil slovy: „V tuto chvíli jsme rozbili tábor v hotelu OREA Voroněž a jsme připraveni se příjemně bavit.“ Zásahu na tom připsal a poděkoval sponzorům, partnerům a pracovníkům kvestury a kancléřství.

Jako první na taneční parket v doprovodu skupiny Panorama band vstoupili s předtančením zástupci Taneční školy Danza, kteří se pak po krátké chvíli vrátili s atraktivní choreografií inspirovanou muzikálem Pomáda. „Pojďte, za chvíli tu nebude místo,“ zval z pódia klávesista Panorama bandu hosty k tanci a ve své předpovědi se nemýlil.

Hudebním vrcholem večera bylo vystoupení zpěvačky Leony Machákové. S příchodem nového dne pak ke svým novým majitelům putovaly vylosované ceny.

Dvojitý zásah

Když se rotmistr Bc. Jakub Mareš loni na jaře rozhodl vyslechnout výzvu vedení UO a zapojit se do tehdy vyhlášené soutěže studentských videosouborů na téma „Studium na Univerzitě obrany“, netušil, že mu jeho dílo přinese hned dvojí úspěch.

Nejprve na začátku prosince obdržel peněžitou odměnu za nejlepší videosoubor ve výši dvacet tisíc korun, nyní mu rektor-velitel UO brigádní generál Bohuslav Píkrýl předal pamětní list a stejně vysokou částku za nejvyšší počet shlédnutí tohoto souboru.

Slavnostní předání ceny se uskutečnilo v pondělí 30. ledna na úvod zasedání kolegia rektora. „Chtěl bych poděkovat rotmistru Marešovi nejen za to, že se zúčastnil, ale i za to, že vytvořil videoklip, který zaujal dnešní mladou generaci, ke které není snadné se přiblížit, a ještě těžší je jí rozumět,“ uvedl rektor-velitel před předáním ceny. Kancléř Miloš Dyčka poté doplnil, že k rozhodnému datu o půlnoci z 15. na 16. prosince loňského roku zaznamenal vítězný soubor celkem 8752 prokliků.

„Určité zkušenosti se střihem videa už mám a domníval jsem se, že bych nějakým způsobem mohl do soutěže přispět,“ popisuje rotmistr Mareš, shodou okolností i autor oficiálních videí z průběhu letošního závodu Winter Survival, proč se na základě nalezení informace o soutěži na oficiálním univerzitním webu rozhodl na rozdíl od mnoha svých studentských kolegů videospot vytvořit. Způsobil přitom využil materiál, který pořídil během předchozích let studia a druhou polovinu záběru natočil záměrně z tímto účelem. „Díky Univerzitě obrany jsem zažil, co bych na jiné škole neměl šanci zažít, ať už se jedná například o letní a zimní přežití, či létání,“ shrnuje student letecké specializace svou osobní zkušenost, kterou vyjádřil

dřil ve spotu s přiléhavým názvem „UNOB Experience“. A jak budoucí pilot naloží se dvěma peněžitými cenami v nemalé výši? Ta první již zčásti padla na opravu automobilu a ta druhá mu umožní v létě poznat krásy islandské přírody.

Univerzita se představila zájemcům o studium

Viktor Sliva

Prostřední ze tří dnů otevřených dveří, které v Kasárnách Šumavská pořádají brněnské fakulty Univerzity obrany, se ve čtvrtek 12. ledna odehrál za neobvyklých povětrnostních podmínek.

Plochu, na které studenti předvádějí dynamické ukázky své činnosti, i další prostory kasáren zasypala silná vrstva sněhu, která zájemcům o prezentace a prohlídku učeben a laboratoří zkomplikovala dopravu.

Sněhovou nadílkou se od cesty do Brna nenechala odradit Jana Jongličková, studentka Masarykovy střední školy chemické v Praze. „Včera večer u nás hustě sněžilo, ale když jsem se jednou rozhodla jet, tak jsem vyrazila,“ popisovala svou anabázi nastávající maturantka, která se přijela informovat, jak by na Univerzitě mohla pokračovat ve svém studiu

chemie. Stejně jako desítky dalších návštěvníků dne otevřených dveří shlédla ukázkou bojového systému Musado a činnosti skupiny Commandos, která využila přírodní podmínky a k symbolickému vytyčení útočiště unosců využila bariéry z nahnutého sněhu.

Ve dnech 25. a 26. ledna se Univerzita obrany zúčastnila na výstavišti PVA EXPO Praha Letňany již desátého ročníku evropského veletrhu pomaturitního a celoživotního vzdělávání Gaudeamus Praha 2017. Cílem veletrhu bylo především poskytnout co nejvíce informací o vysokoškolském vzdělávání absolventům středních škol.

Zástupci Univerzity obrany po oba dny prezentovali v univerzitním stánku nabídku vojenských i civilních studijních oborů jednotlivých fakult a poskytovali informace týkající se přijímacího řízení na akademický rok 2017/2018. Zájemci o vysokoškolské studium na jediné vojenské vysoké škole se tak mohli seznámit s průběhem studia, zabezpečením studentů a následným uplatněním absolventů v praxi. Zájem uchazečů byl značný a zástupci univerzity bez přestání odpovídali na jednu otázku za druhou. Součástí prezentace byly i dvě přednášky v kongresovém sále.

Na obou akcích byli přítomni i profesní poradci Rekrutačního střediska Čechy, kteří zde zájemcům o vojenské studium a profesionální službu v Armádě ČR přiblížili administrativní proces nutný k povolání uchazeče do služebního poměru vojáka z povolání. Středoškoláci, kteří již byli rozhodnuti pro vojenské studium na Univerzitě obrany, si mohli ihned na místě podat přihlášku a s příslušníkem Rekrutačního střediska tak zahájit úkony nutné k povolání do služebního poměru.

Armáda na vás čeká, řekl náčelník Generálního štábu studentům Univerzity obrany

Dr. Vladimír Šidla
Foto: Viktor Sliva

V pátek 13. ledna 2017 navštívil Univerzitu obrany náčelník Generálního štábu Armády ČR armádní generál Josef Bečvář v doprovodu ředitele Agentury personálistiky AČR plukovníka Vratislava Berana a Hlavního vojenského poradce plukovníka gšt. Zdeňka Čížka. Náčelníka Generálního štábu přivítal rektor-velitel vojenské vysoké školy brigádní generál Bohuslav Příkryl a následně ho během úvodního pracovního jednání seznámil s aktuálními otázkami v oblasti vzdělávání a profesní přípravy studentů vysokoškolského studia a posluchačů kariérových kurzů.

Podstatnou část návštěvy náčelníka Generálního štábu AČR tvořilo setkání se studenty prvního až třetího ročníku vojenského prezenčního studia. V zaplněné aule univerzity armádní generál Bečvář úvodem představil hlavní směry současného vývoje Armády ČR. V oblasti rozvoje personálu ocenil, že se armádě daří doplňovat početní stavy. V letošním roce armáda předpokládá, že doplní dalších 1500 vojáků v přímém náboru a 350 nových studentů Univerzity obrany. „Armáda se na vás těší, čeká na vás a potřebuje vás,“ zdůraznil význam doplňování nejnižších důstojnických pozic absolventy Univerzity obrany. V další části svého vystoupení pak generál Bečvář hovořil o vývoji hlavních modernizačních projektů v rámci jednotlivých druhů ozbrojených sil. V následné diskusi se studenti ptali především na nákup nové vojenské techniky a záměry výstavby nových prvků armády. Na závěr setkání se armádní generál Bečvář zapsal do univerzitní

kroniky a popřál studentům hodně úspěchů ve studiu. Současně vyjádřil jasné přesvědčení, že všichni absolventi Univerzity obrany najdou adekvátní uplatnění na různých pozicích Armády ČR a budou moci následně plně rozvinout svoji budoucí vojenskou kariéru.

Další částí pobytu náčelníka Generálního štábu AČR na Univerzitě obrany byla beseda s posluchači 31. kurzu Generálního štábu.

ANGLIČTINA

Military courtesy

From Wikipedia, the free encyclopedia

Exercise 1. Put the following expressions in the correct place in the text.

treat their superiors combat areas salute each other at attention
reinforce discipline battlefield conditions
individual's rank military funeral

Military courtesy is one of the defining features of a professional military force. These courtesies form a strict code of conduct.

Admiral Jay L. Johnson and Admiral Vern Clark of the United States Navy (1) _____ -during a change-of-command ceremony. Clark is relieving Johnson as Chief of Naval Operations.

Military courtesy is a formalization of courtesies practiced in everyday life. It is intended to (2) _____ and the chain of command, defining how soldiers will (3) _____ and vice versa.

Some military courtesies include, for example, proper forms of address ("Sir", "Ma'am", "Mister") and when each should be used, the salute, the concept of standing (4) _____, and the rules for behavior in various ceremonies. Specifics can vary depending on an (5) _____, location, and circumstances. A (6) _____, for example, requires stricter etiquette than a normal day. Courtesies are sometimes relaxed under (7) _____; officers may discourage salutes in (8) _____ to avoid making themselves a target for snipers.

Exercise 2. The sentences in the following paragraph have been jumbled. Put them in the correct order.

- () This practice arose because of the narrow passageways on ships. Since officers may need to quickly move about the ship, sailors would get out of the officer's way by bracing
- () There are military customs that have specific purposes.
- () The tradition has extended to include the corridors and hallways of buildings (depending on the situation), however it still serves a useful purpose aboard ships (especially submarines.)
- () For example, in the United States Navy, „bracing“ is the practice of bracing oneself against the bulkhead (a wall or barrier) at the position of attention as a superior officer walks by.

Exercise 3. Fill in each gap with one of the following prepositions.

in of among by with over in According to for in

(1) _____ Field Manual 7-21.13 4-4, courtesy (2) _____ members of the Armed Forces is vital to maintain military discipline. Military courtesy means good manners and politeness (3) _____ dealing (4) _____ other people. Courteous behavior provides a basis (5) _____ developing good human relations. The distinction between civilian and military courtesy is that military courtesy was developed (6) _____ a military atmosphere and has become an integral part of serving (7) _____ uniform. Military courtesy has been established (8) _____ the years to maintain order and structure that is the back bone (9) _____ the Military. Military courtesies may also be adopted (10) _____ paramilitary organizations.

Key

Exercise 1

1. salute each other
2. reinforce discipline
3. treat their superiors
4. at attention
5. individual's rank
6. military funeral
7. battlefield conditions
8. combat areas

Exercise 2

- (3)
- (1)
- (4)
- (2)

Exercise 3

1. According to
2. among
3. in
4. with
5. for
6. in
7. in
8. over
9. of
10. by

Připravilo oddělení AJ, CJV

Závazek do budoucna

Viktor Sliva

„Svět nejpokročilejšího výzkumu HIV je relativně velmi malý. Na cestě k nalezení účinné léčby, která by vedla k totální eliminaci viru z organismu, popřípadě k objevu účinné vakcíny, se zdá globálně být pouze pár desítek vědeckých týmů. Leadeři těchto skupin se pravidelně setkávají na kongresech, kde si vyměňují nejnovější poznatky a společně diskutují, kudy by mohla vést ta pomyslná cestička k poražení této zákeřné choroby. Vážím si toho, že jsem měl možnost se setkat, či dokonce pracovat s velkými jmény světa HIV, včetně nositelky Nobelovy ceny za medicínu v roce 2008, Françoise Barré-Sinoussi,“ popisuje oblast svého zájmu nadporučík MUDr. Martin Bortlík, loňský absolvent Fakulty vojenského zdravotnictví, který nyní pracuje v Ústřední vojenské nemocnici v Praze ve specializační přípravě na Dermatovenerologickém oddělení. Současně je studentem doktorského programu v oboru lékařská mikrobiologie na své alma mater v Hradci Králové. Za práci s názvem *Expresse restričních faktorů u vertikálně infikovaných HIV-1 pozitivních dětí* získal cenu Alberta Schweitzera, kterou uděluje Francouzské velvyslanectví v České republice.

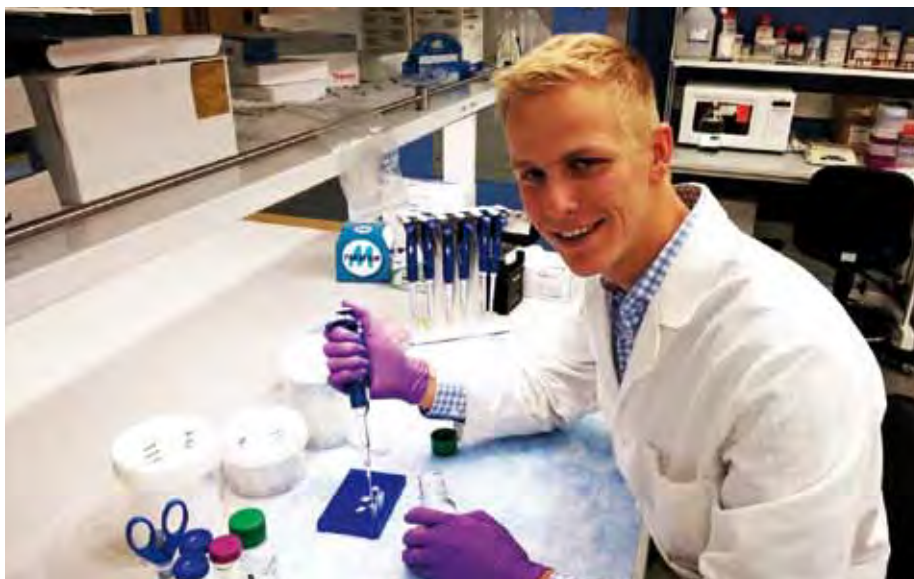

Keystone Symposium v Bostonu

„Práce na léčbě infekce HIV mne lákala vzhledem k atypičnosti, závažnosti a také značné záhadnosti tohoto onemocnění. Chtěl jsem nahlédnout blíže, a pokud možno, tak se třeba i jen svým drobným dílem podílet na boji s touto infekční nemocí, která postupem času vede k celkovému selhání imunitního systému.“ Tak Martin Bortlík shrnuje důvody, které jej přivedly k hlubšímu bádání na poli HIV. K přírodním vědám inklinoval už na střední škole, což dokládá fakt, že na břevclavském gymnáziu kromě češtiny

a angličtiny maturoval z chemie, biologie a fyziky.

Při výběru vysokoškolského studia sehrála významnou roli skutečnost, že Martinův dědeček působil jako absolvent několika vysokých škol v hodnosti podplukovníka jako celoarmádní zkušební komisař. Příznivý vztah k AČR vedl k volbě studia na Univerzitě obrany: „Zamlouval se mi vojenský aspekt studia, kdy mne lákal specializovaný výcvik a rozšířená výuka. Nezanedbatelným aspektem studia na vojenské vysoké škole je, že se člověk

Laboratoř prof. Nixona - George Washington University
- Department of Microbiology, Immunology and Tropical Medicine

Před GWU Medical School, kde byla umístěna laboratoř

osamostatní i finančně a není pak závislý na rodičích.“ Při zpětném pohledu na šestileté studium na hradecké fakultě její nedávný absolvent oceňuje pevná přátelství, která zde vznikla, osobní přístup ke studentům, kteří zde nejsou jen čísla v systému a možnost profesně růst díky příležitosti absolvovat stáže v zahraničí.

„První kontakt s imunologií přišel někdy koncem prvního ročníku na Fakultě vojenského zdravotnictví, kdy mne zaujala natolik, že jsem se rozhodl jí trochu více věnovat. Začátkem všeho byla vlastně Studentská tvůrčí činnost pod vedením pana profesora Boštíka, kde jsem se blíže seznámil nejen se základními laboratorními metodami, ale vůbec výzkumem jako takovým,“ vzpomíná nadporučík Bortlík. Profesor Boštík, nyní čerstvý děkan Fakulty vojenského zdravotnictví, se

Expres restrikčních faktorů u vertikálně infikovaných HIV-1 pozitivních dětí

Oceněný projekt se věnuje zkoumání složek takzvané intrinsitní, neboli „vnitřní“ imunity v terénu viru lidské imunitní nedostatečnosti (HIV). Během šestiměsíčního pobytu na George Washington University v USA jsem pracoval se vzorky buněk nakaženými HIV, které byly odebrány od perinatálně infikovaných jedinců. Jinými slovy se jednalo o dětské pacienty, kteří se tímto zákeřným virem nakazili v období porodu od svých HIV pozitivních matek.

Mým úkolem bylo navrhnout studii, která by nám umožnila hlouběji nahlédnout do procesů, které se odehrávají jak na úrovni genů v buněčném jádře (transkripce), tak na úrovni proteinů (translace). Výsledkem práce pak bylo změření hladin tzv. restrikčních faktorů, což jsou intracelulární a cytoplazmatické působky, které některé jednotlivé buňky, respektive celé jedince, mohou do značné míry chránit před nadměrným pomnožením viru a jeho negativními efekty. Finálním výstupem je pak návrh faktorů, který by mohl sloužit jako prediktivní marker pro předpověď rozvoje onemocnění. Ten by v budoucnu mohl nalézt uplatnění v klinické praxi pro návrh individualizované terapie.

V rozvinutém světě je vertikální přenos HIV infekce z matky na dítě naštěstí již téměř minulostí. Moderní medicíně se díky přístupům na několika úrovních daří toto procento dále snižovat, kdy nyní se statisticky pohybujeme pod méně než 1 infikovaným dítětem na 100 narozených HIV+ matkách. A tento přenos se děje nejčastěji tehdy, když matka nebyla compliantní s léčbou a neposlouchala lékaře. Velice často tyto případy vidíme u nízkých sociálních vrstev, u narkomanů atd. V Africe a dalších zemích třetího světa je tato situace o poznání horší. Tito lidé nemají v takové míře přístup ani k potřebné osvětě, či moderním antivirotikům.

npor. MUDr. Martin Bortlík

Předávání ocenění Alberta Schweitzera v sídle Francouzského velvyslanectví v Buquoyském paláci. Cenu předával nositel Nobelovy ceny Jean-Marie Lehn a velvyslanec Francie a generální ředitel společnosti Pierre Fabre médicament.

Na návštěvě budovy Capitolu na pozvání od Senate Chaplain Barryho Blacka

„Práce na léčbě infekce HIV mne lákala vzhledem k atypičnosti, závažnosti a také značné záhadnosti tohoto onemocnění.“

v USA dlouhá léta věnoval výzkumu HIV/SIV. Odtud už to byl obrazně jen krůček ke zvolenému oboru, který byl náplní studijních stáží a pobytů na několika zahraničních pracovištích, konkrétně na Mayo Clinic v Minnesotě, George Washington University ve Washingtonu, či na Chang Gung University v tchajwanském Taipei.

„Za zlomové bych označil své tříměsíční působení na Mayo Clinic, kde jsem se zabýval problematikou HIV, a které následně otevřelo prostor další spolupráci,“ hodnotí Martin Bortlík svůj pobyt v minnesotském Rochesteru, kde získal nejen množství odborných poznatků, ale také poznal způsob tamní práce: „Spolupráce mezi šéfem projektu a studenty je na velmi přátelské a neformální úrovni. Cílem je, aby mladí lidé co nejlépe porozuměli nejen dané problematice, ale především měli možnost vyrůst v nové leadery. Je to sympatický ekosystém – každému, kdo je tam v kolektivu nový, všichni pomáhají, aby mezi ně rychle zapadl, začal se profílovat a stal se brzy přínosem pro tým.“

Během již zmíněného pobytu na George Washington University ve Washingtonu pak začala vznikat práce, díky které v roce 2016 Martinu Bortlíkovi udělilo Francouzské velvyslanectví v České republice a společnost Pierre Fabre Médicament Cenu Alberta Schweitzera, určenou pro výzkumné práce českých studentů v oblasti lékařství. „Získat jakékoliv ocenění je jistě velká čest, ale současně i závazek do budoucna, kdy bychom měli usilovat o to, aby výsledky generované v laboratořích měly co nejdříve přínos pro pacienta v praxi. Rád bych zde podotknul, že se nikdy nejedná o práci jednotlivce, ale vždy celého týmu,“ hodnotí Martin Bortlík získané ocenění.

Ocenění výzkumné práce od Francouzského velvyslanectví však nebylo ani zdaleka první ve studentské dráze Martina Bortlíka. Za všechny uvedme dvojnásobný titul Studentská hlava (2011 a 2013), dále Cenu Josefa Hlávky za rok 2013 a také dlouhou řadu předních umístění na fakultních, celostátních a mezinárod-

ních kolech SVOČ. Významné postavení na poli výzkumu HIV dokládá i bohatý seznam vystoupení a přednášek na konferencích a seminářích, například Keystone Symposia Conference v Bostonu, International Student Congress of (bio)Medical Sciences ISCOMS v nizozemském Groningenu, přednáška na Moscow State University, či na Immunologickém semináři na Jacobi Medical Center New York.

Cena Alberta Schweitzera byla pro Martina Bortlíka jistě příjemnou tečkou za dlouhým studiem medicíny a léty hektického bádání, výzkumné a prezentační činnosti. „Věda a výzkum je na jednu stranu sice tvrdá, ale hezká práce, na tu druhou je to cesta vlka samotáře. A když se poštěstí, a přijde nějaké ocenění, tak je to fajn, ale to není všechno. Mám v hlavě několik projektů, kterým bych se chtěl v blízké době věnovat, ale teď cítím, že je čas trochu zpomalit, nadechnout se a pořádně promyslet, co bude dál,“ říká nadporučík Bortlík o svých plánech na nejbližší dobu, v níž by se rád více věnoval rodině a svým blízkým.

Na odborářském plese se bavili všichni

Mgr. Miloslav Havlín, Ph.D.
Foto: Ing. Milan Šimánek

Příchod nového roku s sebou přináší začátek plesové sezóny, kterou na Univerzitě obrany již tradičně otevírá odborářský ples. Ten letošní, již třináctý, uspořádali členové Základní organizace Českomoravského odborového svazu civilních zaměstnanců armády na Univerzitě obrany pro všechny příznivce tance a dobré zábavy dne 20. ledna 2017 v prostorách Klubu Univerzity obrany.

Jménem organizátorů srdečně přivítala všechny účastníky plesu Mgr. Iva Taušová, předsedkyně základní organizace, jmenovitěho přivítání se pak dostalo pozvaným čestným hostům v čele s prorektorem Univerzity obrany, plukovníkem Ing. Luďkem Jedličkou, Ph.D. O zdůraznění slavnostního charakteru plesu, jakož i o symbolické otevření tanečního parketu se postarali členové Tanečního klubu Starlet Brno, kteří předvedli slavnostní polonézu na hudbu Nikolaje Rimského-Korsakova.

Poté již sálem zazněly podmanivé tóny první skladby zvoucí návštěvníky plesu k tanci a během několika okamžiků byl taneční parket zcela zaplněn. Taneční parket byl plný prakticky pořád, o což se největší měrou zasloužila hudební sku-

pina Romantika pod vedením Romana Doležela, jež vhodnou kombinací lidových a moderních rytmy vytvářela dobrou náladu a příjemnou atmosféru v průběhu celého plesu. Vítané zpestření pro všechny jistě představovala kolektivní taneční ukáзка polky, znovu v podání členů Tanečního klubu Starlet Brno, a především pak půlnoční slosování vstupenek o hodnotné ceny.

Páteční večer, který se protáhnul až do brzkých ranních hodin, se po všech stránkách vydařil, o čemž svědčí četná vyjádření účastníků plesu, kteří při jeho hodnocení vůbec nešetřili chválou. Skvělá plesová atmosféra se však nedá dost dobře popsat, ta se musí zažít. Proto je na místě učinit pozvání na příští, již XIV. odborářský ples.

Zemřel profesor Lubomír Popelínský

pplk. Ing. Roman Vítek, Ph.D.

Se zármutkem oznamujeme členům akademické obce, že dne 8. února 2017 zemřel ve věku nedožitých 86 let prof. Ing. Lubomír Popelínský, DrSc., emeritní profesor Katedry zbraní a munice.

Profesor Popelínský byl významným a mezinárodně uznávaným odborníkem v oblasti konstrukce automatických zbraní. Tomuto oboru zasvětil celý svůj profesní život, a to nejen jako pedagog na Vojenské akademii od počátku jejího vzniku až do svého odchodu do důchodu, ale také jako konstruktér podniku VVÚ

ZVS Brno, když musel v období normalizace pro své politické názory akademickou půdu na několik let opustit. Významnou měrou se podílel na založení Katedry zbraní a munice na Military Technical College v Egyptě, kde rovněž několik let pedagogicky působil. Byl autorem řady odborných a populárně-naučných publikací, ale i krásné literatury. Jako emeritní profesor se na práci Katedry zbraní a munice podílel až do posledních dnů svého života.

Jeho odchodem katedra ztrácí nejen vynikajícího odborníka a učitele, ale i moudrého, laskavého a slušného člověka. Čest jeho památce.

Dva měsíce na Mayo Clinic v Rochesteru

Panorama Rochesteru

Mgr. Radek Sleha, Ph.D.

Loni na podzim se na dva měsíce stalo mým druhým domovem město Rochester v americkém státě Minnesota. Přiznám se, že do té doby jsem o něm sám příliš mnoho nevěděl, dovolím si proto krátce tohle moderní a krásné město představit. Rochester se rozprostírá na březích řeky Zumbro, přibližně 140 km jihovýchodně od Minneapolis, hlavního města státu. Se svými 112 tisíci obyvateli se jedná o třetí největší město Minnesoty.

Téměř veškeré dění v Rochesteru je spojeno s Mayo klinikou, která zde byla založena již v roce 1889. Díky této klinice je Rochester cílovou destinací okolo dvou miliónů návštěvníků ročně. Vysoká návštěvnost Rochesteru je příčinou poměrně vysoké veřejné vybavenosti tohoto města, do jehož rozvoje byly investovány

nemalé prostředky. Vše je velmi dobře patrné zejména na velkém množství mrakodrapů s hotely, restauracemi, či různými obchodními centry. I díky tomu je Rochester již od 80. let hodnocen časopisem Money Magazine jako jedno z nejlepších míst pro život v USA.

Samotná stáž probíhala ve výzkum-

Guggenheimova budova, sídlo výzkumných laboratoří na Mayo

ných laboratořích Mayo kliniky, což je mezinárodně uznávané lékařské, vědecké a vzdělávací centrum ve Spojených státech. Dle U.S. News & World Report je Mayo klinika nejlepším zdravotnickým zařízením v USA za rok 2016. Sídlním místem Mayo je právě Rochester, nicméně řadu poboček nalezneme po celých USA, za zmínku jistě stojí Mayo v Jacksonville na Floridě nebo Phoenixu v Arizoně. Je opravdu velmi těžké popsat velikost této organizace. Jen v samotném Rochesteru zabírá Mayo okolo 16 městských bloků v centru, kde je zaměstnáno přibližně 36 tisíc lidí různých specializací. Mayo však není jen kvalitní nemocnicí, ale i významnou vědeckou institucí, která ročně vynaloží přibližně 660 miliónů dolarů na výzkum. Možnost působit na této prestižní instituci tak pro mě představovala splněný sen.

Jako výzkumný pracovník jsem měl tu čest stážovat na oddělení infekčních nemocí v laboratoři HIV imunologie pod vedením prof. Andrewa Badleyho, M.D. Jeho výzkumná skupina je tvořena pestřým spektrem lidí různých národností se zaměřením na imunologii, virologii a buněčnou biologii. Předmětem jejich výzkumu je již po dlouhou dobu studium patogeneze viru lidské imunodeficiency (HIV),

Pohled do laboratoře

Laboratoř z jiného úhlu

zejména pak interakce virus-hostitel se zaměřením na virové proteiny, modifikující imunitní odpověď hostitele a buněčnou smrt neboli apoptózu. Během mého půso-

bení v laboratoři jsem měl možnost se aktivně účastnit plánování i samotného provádění jednotlivých experimentů, z nichž některé probíhaly v laboratoři s úrovní biologické ochrany BSL-3. Neméně zajímavou částí mé stáže zde byly pravidelné porady, kde jsem se mohl seznámit s řízením a koordinací při řešení jednotlivých výzkumných projektů.

Možnost strávit na Mayo klinice několik týdnů považuji za největší profesní zkušenost mého života, která mě bezpochyby obohatila po všech stránkách. Získal jsem zde spoustu nových znalostí, kterých se aktuálně snažím využít ve své výzkumné činnosti na Univerzitě obrany. Velkým přínosem je bezpochyby i to, že jsem se seznámil s excelentními vědeckými pracovníky, s nimiž zůstávám nadále v kontaktu, a s nimiž mohu konzultovat prováděné experimenty a výsledky. Nesmírně si vážím příležitosti, které se mi dostalo. Chtěl bych tímto poděkovat všem na Univerzitě obrany, kteří se o tuto věc zasloužili.

Členové týmu prof. Andrewa Badleyho, M.D.

Dana Drábová přednášela o jaderné bezpečnosti

Viktor Sliva

Předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost Dana Drábová se stala další významnou osobností, která vystoupila na půdě Univerzity obrany. Její přednášku ve čtvrtek 2. února vyslechli spolu s pracovníky univerzitního Ústavu ochrany proti zbraním hromadného ničení i desítky dalších příslušníků a zaměstnanců UO.

Tématem přednášky s názvem Dobrý sluha, ale zlý pán byla jaderná energetika. K vytvoření představy o tom, s jakými kvanty energie tento obor pracuje, využila Dana Drábová srovnání s typickým chemickým dějem – spalováním. Z něj

vyplynulo, že jaderná energie je z pohledu hustoty energetického nosiče zjednodušeně řečeno milionkrát koncentrovanější oheň.

Poté se doktorka Drábová vrátila o sto let zpátky, do doby, kdy došlo k prvním pokusům o zkoumání a využití sil, jež drží atomové jádro pohromadě. Po teoretických úvahách jako první prakticky využitelné zařízení sestavil v prosinci 1942 tým italského emigranta do USA Enrica Fermiho jaderný reaktor na chicagském fotbalovém stadionu. „Už tehdy lidé, kteří rozuměli jaderné energii, věděli, s čím zacházejí, a když

si takovou sílu ochočují, musejí dávat velký důraz na bezpečnost,“ uvedla Dana Drábová pasáž, týkající se tehdejších jednoduchých způsobů rychlého zastavení štěpné reakce. Jedním z nich bylo zanesení na laně zavěšené kadmiové tyče do nitra reaktoru. Přetnutí závěsného lana měl tehdy v případě potřeby provést Norman Hilberry, neboli muž se sekerou, který ovládá bezpečnostní tyč. Akronym anglické verze tohoto označení (Safety Control Rod Axe Man), tedy SCRAM se dodnes používá jako termín pro rychlé odstavení reaktoru bezpečnostními systémy.

Po krátké zmínce o vojenském uplatnění jaderné reakce na konci druhé světové války se pak Dana Drábová zabývala způsoby mírového využití atomové energie. Zmínila současný přesun těžiště jaderné energetiky z USA a Evropy do Asie a dále se věnovala nebezpečí havárií, jejichž důsledky ve velké míře závisejí na schopnosti obsluhy konkrétního zařízení. „Že to zvládnutelné je, to vám ukáží koncepty, které pro řešení jaderné havárie slouží,“ řekla Dana Drábová a popsal tvz. systém ochrany do hloubky, který v opačném směru připomíná systém ochranných prvků středověké pevnosti. Dále se pak věnovala třem nejhorším jaderným haváriím, jejich příčinám, průběhu a důsledkům.

„Jaderná energetika stejně jako oheň v naprosté většině případů je a také zůstane dobrým sluhou a v naší moci je udělat všechno proto, aby se nestala zlým pánem,“ zakončila Dana Drábová přednášku svým přesvědčením o smyslu tohoto energetického zdroje.

VoZP ČR – dobrá volba

VoZP ČR je dynamicky se rozvíjející pojišťovnou a jejím hlavním posláním je poskytovat zdravotní zázemí vojákům z povolání a jejich rodinným příslušníkům. Právě rodiny vojáků jsou v případě krizových situací pro vojáky nezastupitelným zázemím a VoZP ČR v takových případech přistupuje k těmto pojištěncům s velkou pozorností.

Týká se to samozřejmě zejména novodobých válečných veteránů, ale práce vojáka z povolání přináší svá rizika i v běžné službě. VoZP ČR je pro své pojištěnce atraktivní především svými preventivními programy, které podporují zdravý životní styl rodiny a jejich jednotlivých členů. Profesionálů, maminek s dětmi, studentů i dětí samotných. Výhody VoZP ČR pro pojištěnce jsou zjevné na první pohled, o některých však možná nevíte, neboť jsou skryty v samotném přístupu k poskytování zdravotní péče.

Vojenská zdravotní pojišťovna ČR drží krok s vývojem nových technologií nejen v medicíně, ale i v biomedicínských oborech a nezdráhá se okamžitě jednat ve chvíli, kdy se na trhu objeví nový, lepší a samozřejmě ověřený lék, medicínský postup nebo možnost poskytnout pacientovi nový odkoušený a účinný komfort při léčbě, s minimálními vedlejšími účinky a lepší perspektivou jeho zapojení do normálního života. Je to jedna z hlavních strategických linií VoZP ČR. Použití nových technologií v medicíně je účinnější, pro pacienta přijatelnější a ve finále i levnější. Pojišťovna tak nejenom aktivně šetří své prostředky, ale poskytuje i větší zázemí svým pojištěncům, včetně možnosti léčby prevence.

VoZP ČR se za posledních několik let zapsala u široké i odborné veřejnosti jako pojišťovna poskytující svým klientům kromě klasických léčebných postupů také široký přístup k nejmodernějším metodám

léčby, a to mimo jiné proto, že dokázala hospodařit se svěřenými finančními prostředky smysluplně a ve prospěch svých pojištěnců. Vzpomeňme jenom na smlouvu s Pražským protonovým centrem, kterou uzavřela jako první mezi našimi pojišťovnami a určila tak nový trend v léčbě některých diagnóz rakovinného onemocnění. Těch příkladů je víc. Pojišťovna se přihlásila k nové metodě léčby plicní arteriální hypertenze a ihned jí zařadila do svého sazebníku, čímž umožnila všeobecné užití pro své pojištěnce. Pacienti, kteří mají vysoký krevní tlak v plicních cévách a jsou tak ohroženi na životě, dostávají novou, mnohem příjemnější, účinnější a pohodlnější léčbu než byla ta, kterou užívali doposud. Jako první zdravotní pojišťovna zařadila VoZP ČR do svého sazebníku služeb aplikaci kolagenového implantátu do kolenní chrupavky nebo novou metodu CT virtuální kolonoskopie pro ty pacienty, pro něž klasická invazivní kolonoskopie znamenala neskutečný stres. A tak bychom mohli pokračovat.

VoZP ČR patří k nejlepším zdravotním pojišťovnám na našem trhu. Její ojedinělost tkví také v její nezastupitelnosti. A její nezastupitelnost tkví ve velmi úzkém vztahu k Armádě České republiky. Přesto, že je VoZP ČR otevřena široké veřejnosti, má specializované přístupy k příslušníkům armády a vytváří spolehlivé zázemí zdravotní péče pro jednotlivé armádní složky, pro válečné veterány a především příslušníky mezinárodních zahraničních misí. Vzhledem ke svému uvážlivému hospodaření a dostatku finančních prostředků si může dovolit náročnou léčbu pro případná zranění vojáků v misích a vytváření harmonizovaného prostředí jejich rodinných příslušníků. Tento přístup se týká také všech ostatních pojištěnců VoZP ČR. Do konce března je zákonný termín k přestupu klientů mezi jednotlivými zdravotními pojišťovnami. Je více než zřejmé, že VoZP ČR je dobrou volbou.

Celodenní směna studentů prvních ročníků UO

svob. Petra Bieláková
Foto: svob. René Rámiš

Po úspěšném absolvování základního dvouměsíčního výcviku ve Vyškově čeká vojákyně a vojáky přesun do učeben Univerzity obrany v Brně. Největší odlišností od civilních univerzit, pomineme-li letní a zimní přípravu v poli, ranní nástupy, občasné rozcvičky a chození v uniformě, je během semestru výkon celodenních směn v objektech kasáren UO.

Studenti prvních ročníků jsou určováni na útvarové směny v Kasárnách Šumavská, Kasárnách Černá Pole, Kasárnách Jana Babáka a Klubu UO. Délka směny je oficiálně 24 hodin, a to zpravidla od ranní deváté hodiny do 9:00 následujícího dne, kdy dochází k předání směny. Ptáte se, jak se voják dozví, kdy a kde bude službu vykonávat a zda je nutná příprava pro tuto činnost? Zhruba v polovině měsíce, předcházejícího tomu, v němž ke službě dojde, jsou výkonným praporčíkem dány rozpisové směny velitelům čet a ty jsou rozděleny mezi jednotlivce. Den před službou jsou dotyční vojáci jmenováni při vyhlášení rozkazu a v ten den odpoledne probíhá poučení do služby a následně přezkoušení ze směnic ohledně fungování směny v daných kasárnách, vše pod kontrolou výkonného praporčíka. Následující den ráno je voják povinen zahlásit se u velitele. Poté probíhá finální přezkoušení – tzv. rozdílka, kterou provádí podplukovník Kužel, a to v chodbě internátu A4 na Chodské. Následně si vojáky přebírá stálý operační dozorcí. Samozřejmě je bez výjimek brán zřetel na kontrolu vnějšího vzhledu a ústroje, protože vojáci reprezentují nejen Univerzitu obrany, ale také celou Armádu České republiky, jejíž jsou součástí. Může například být provedena namátková dechová zkouška na alkohol.

Popis činnosti, která jej čeká, se voják dozví ze směnic, případně během výkonu služby od velitele ochranné směny – zpravidla se jedná o kolegu z vyššího ročníku, kterému dělá pomocníka. Student je během směny povinen kontrolovat oprávněnost osob ke vstupu do objektu a u vozidel dohlížet na totožnost řidiče a povolení k vjezdu a provádět kontrolu zavazadlového prostoru a všech osob ve vozidle. Podává hlášení panu rektorovi, a to pokaždé, když vstupuje do objektu, ale také například veliteli školního pluku, tomu pouze při prvním příchodu. Dále je zapotřebí procházet předem stanovenou trasu po areálu kasáren a „čipovat“ průchod určitými body pomocí pochůzkového elektronického systému – tzv. PES. Jedná se o věc, připomínající tlustý zvýrazňovač, kterou je voják povinen nosit u sebe při obchůzkách objektů a přiložit ji v daný čas (případně časově rozmezí) na určité místo. Z vlastních zkušeností studenti říkají, že je nutné si v rámci možností kontroly areálu rozvrhnout nepravdělně, aby se z nich nestaly rutinní záležitosti, které jsou vykonávány automaticky a člověk věnuje menší pozornost detailům.

V České republice je nyní vyhlášen bezpečnostní pohotovostní stav ALPHA+, kterým bývá označována situace mezi klidovým stavem a neurčitou hrozbou.

Ve spojení s vyhlášením tohoto stavu vzniká nutnost častějších kontrol zavazadlových prostorů vjíždějících vozidel nebo také mimořádných obchůzek.

Jaká jsou očekávání studentů před směnou a dojmy po jejím absolvování? U jednotlivců, s nimiž jsem mluvila, ať to byli vojákyně či vojáci, převládá před prvním jejím absolvováním strach a lehké obavy z neznáma, ale zároveň i nadšení ze zkoušky, zda dokáží plnit své povinnosti, a proto k přípravě na ni i k jejímu samotnému výkonu přistupují velice zodpovědně. Svobodnice Tušová tvrdí: „Těším se, že se naučím další povinnosti vojáka, a také na malý bonus v podobě volna, který sice teď přenechám přípravě na zkoušky, v budoucnu ho však využiji na prodloužený víkend s rodinou.“ Kompenzace za celodenní službu je po jejím výkonu stanovena tak, aby týdenní doba strávená ve službě (včetně času stráveného ve škole během semestru) celkově nepřesahovala 40 hodin. Další obavy bývají způsobené nedostatkem spánku a také počasím, kdy nám zima přináší poměrně nízké teploty klesající i pod -15°C . Není to nic příjemného a voják musí strávit poměrně značnou část služby venku. Během 24 hodin, které velitel ochranné směny stráví s prvním pomocníkem (studentem 1. ročníku), je vymezený prostor na spánek obou vojáků, a to minimálně tři hodiny. Pomocník odpočívá jako první a střídá se v noci mezi jednou a druhou hodinou s velitelem. Nedostatek spánku je dalším z nepříjemných aspektů, s nimiž se musí voják potýkat. K němu se

vyjádřila svobodnice Filipová následovně: „Spánku nebylo moc, protože jako první pomocník jsem musela jít spát celkem brzy, dělalo mi trochu potíží usnout, takže jakmile jsem usnula, tak jsem za chvíli musela jít střídát svého velitele. Po dobu, kdy jsem byla sama vzhůru, jsem měla problém neusnout, ale nakonec mě zachránila káva.“ Svobodnice mi také vyprávěla o zákoutích kasáren v Černých Polích a zmínila se také o náročnosti zapamatovat si, kudy vede trasa obchůzky. Za účelem usnadnění tohoto úkolu jí byla poskytnuto schéma objektu s vyznačením trasy obchůzky. Rovněž měla možnost vykonávat funkci 1. pomocnice

v kasárnách na Šumavské, kde byly kontroly objektu mnohem jednodušší, jelikož tam studenti během semestru docházejí na výuku, a mají tak povědomí o tom, jak objekt vypadá. Mí kolegové si mimo jiné také pochvalovali trpělivost svých velitelů ochranných směn, kteří jim vše, co je zajímalo nebo jim nebylo jasné u některých činnostech, vysvětlili a nebyl důvod, aby se nováčci báli na něco zeptat, což jim samozřejmě službu zpříjemnilo. Slova svobodníka Rámiše to potvrzují: „Když jsem si s něčím nevěděl rady, vždy jsem se mohl obrátit na zkušenějšího velitele. Vždy mi rád odpověděl na všechny moje otázky a dovysvětlil potřebnou činnost.“

Winter Survival: Vítězem je každý, kdo dojede do cíle

Pavel Pazdera
Foto: autor a Jiří Pařízek

Leden má v kalendáři armádních závodů jednu jistotu a možná největší tahák zimy – závod Winter Survival v Jeseníkách. Ten přitahuje jak ostřílené armádní borce, kteří se tohoto klání účastní pravidelně, tak i nováčky, jež chtějí obstát v extrémně obtížném závodě. Všichni pak reprezentují své vojenské útvary a zařízení.

Winter Survival je synonymem extrému, vytrvalosti, bojových aktivit v horách, ale také přátelství a touhy společně dojet do cíle. „Snažíme se v pořádku dojet do cíle, absolvovat všechny disciplíny a splnit soutěžní úkoly,“ říká poručík Marek Váňa, vedoucí tříčlenného týmu 71. mechanizovaného praporu v Hranicích.

Během nejtěžší třídní vytrvalostní etapy vojenské týmy nejprve absolvovaly zrychlený přesun od Ovcárny přes Červenohorské sedlo, Kepník, Šerák do ski areálu Ramzová. Součástí přesunu byly měřené terénní sjezdy včetně toho závěrečného na sjezdovce v Ramzové. Poté byly na programu bojové střelby z pistole na střelnici v Bělé pod Pradědem a paměťový orientační běh za použití ortofotomapy. První mrazivou noc po vysilujícím čtyřicetkilometrovém přesunu prožili vojáci u Dykovy chaty pod Medvědí vrchem.

„Hřebenovku jsme zvládli bez větších obtíží. Hodně ale foukalo na Kepníku. Závěrečný sjezd byl parádním svezením,“ zhodnotil první část přesunu rotný Tomáš Pňáček z družstva Univerzity obrany, které bylo po prvním soutěžním dnu na 3. místě.

V pondělí večer ze zdravotních důvodů ze soutěže odstoupila družstva 7. mechanizované brigády Hranice, Vojenské policie a Vojenského oboru Fakulty tělesné výchovy a sportu UK Praha. Po noci strávené v lese odstoupilo družstvo ukrajinských výsadkářů a tým Akademie ozbrojených sil v Liptovském Mikuláši byl po použití nouzového mobilního telefonu diskvalifikován a pokračoval v závodě mimo soutěž.

Až do středy se pak vojáci na lyžích a s kompletní výbavou pro přežití pohybovali podle mapy a buzoly po hřebenech Hrubého Jeseníku a přitom zdolávali skalní stěny, překonávali říční rokle a lanové mosty, zachraňovali zraněného, stříleli na terče z útočné pušky Bren, utíkali ze zajetí či vyhledávali nástražné výbušné systémy. Dostatek sněhu, a to i v nižších polohách, umožňoval vojákům pohyb na skialpinistických lyžích. Celkem urazili přes sto kilometrů členitým terénem a v lese strávili i druhou noc.

Prošli těžkým testem odolnosti

Na start 23. ročníku mezinárodního mistrovství Armády České republiky v zimním přírodním víceboji Winter Survival 2017, který probíhal poslední lednový týden v Jeseníkách a který opět organizovala Univerzita obrany, se postavilo osmnáct vojenských družstev z pěti evropských zemí. Nejpočetnější zastoupení měla česká armáda a v rámci ní pozemní síly, které vyslaly sedm týmů. Ze zahraničí přijeli příslušníci speciálních jednotek a studenti vojenských vysokých škol z Belgie, Polska, Slovenska a Ukrajiny. Ukrajinci se soutěže účastnili vůbec poprvé a hned po prvním dni odstoupili. Osudným se jim stala malá zkušenost se skialpinistickými lyžemi.

„Účastníci závodu Winter Survival prošli těžkým testem odolnosti. Soutěž u vojáků prověřovala úroveň jejich dovedností z oblasti speciální tělesné přípravy, vojenského výcviku a také schopnost rychlého a správného rozhodování při plnění úko-

lů," uvedl ředitel závodu plukovník gšt. Milan Marek, zástupce rektora UO. Obtížnost armádního vytrvalostního závodu v současné době spočívá v tom, že úkoly vyžadují po vojácích nejen fyzický výkon a určité vojenské dovednosti, ale i správné uvažování. Důležitá je tedy schopnost dokázat se ve stresu dobře rozhodnout.

K tomuto cíli sloužila také disciplína s názvem Jeskyní k vrcholu. Úkolem hlídek bylo zdolat poměrně dlouhý úsek v prudkém svahu kopce Plošina, kde vojáci prolézali temnou jeskyní, postupovali po šikmém laně, překonávali lanové přemostění a slaňovali z třicetimetrové skály. Jenže... Členové družstev si museli vylosovat své hendikepy – slepý, hluchý

a němý – a pak teprve plnili úkoly na skalách. Slepý dostal zalepené lyžařské brýle, hluchý si nasadil ochranná sluchátka s hlasitou hudbou a němý obdržel roubík do úst. Tato omezení jim stěžovala jak komunikaci mezi sebou, tak i lezení na skalách.

Z družstva pardubického pluku logistické podpory si slepotu vylosoval nadrotmistr Jakub Havel. „Tento úkol byl kombinací tří různých postižení hodně komplikovaný, ale až tak nás nepřekvapil. Zrovna ráno jsme si říkali, že by podobná zkouška byla hodně zajímavá,“ přiznal Havel. Svou slepotu zvládl na výbornou. Dokonce dokázal slanit bez pomoci svých kolegů. „Kluci mě jenom vyvedli nahoru,

protože to bych bez pomoci nedal. Jinak jsem si dokázal poradit,“ doplnil.

„Disciplína prověřovala lezecké dovednosti, fyzickou zdatnost a psychickou odolnost vojáků. V časovém limitu 30 minut ji splnila více jak polovina týmů,“ konstatoval spokojeně jeden z autorů úkolu podplukovník David Ullrich z Centra tělesné výchovy a sportu UO.

Vojáci bojovali s únavou a mrazem

Armádní závod Winter Survival napříč Jeseníky dokáže každý rok závodníky překvapit. Nikdy není stejný. A zrádné úkoly na trati a teploty pod bodem mrazu daly pořádně zabrat i těm, kteří pokračovali dál.

„Zaber ještě, zatni zuby, už zbývá jen pět metrů,“ hřímala dvojice závodníků k třetímu členovi týmu dělostřeleckého pluku v Jincích, který s vypětím sbíral poslední síly zavěšený na laně mezi vrcholky skal. Po šedesáti metrech ručkování v pětadvacetimetrové výšce nad korunami stromů mu právě zbýval už jen pomyslný krůček ke splnění jedné z adrenalinových disciplín závodu a časový limit se nezdážitelně krátí.

Pod vrchem Javůrka museli vojáci nejdříve zdolat dvacet metrů vysokou skálu po zajištěné lezecké cestě, poté přelézt do koruny vysokého smrku a po krátkém výstupu po kmeni se opět dostat na skálu. Na této skále uprostřed lesů kdysi stával středověký hrad Weissenstein a v jeho rozvalinách obdrželi vojáci další úkol. Vybraný člen týmu musel překonat další úsek pomocí vodorovných lan natažených mezi dvěma skalními bloky. Zprvu tam a poté zpět.

Vedle zkoušek z lezeckých dovedností a fyzické zdatnosti čekaly vojáky další obtížné úkoly, například Útěk ze zajetí. Při této disciplíně byli v týmu spoutáni kovovými pouty vždy dva členové hlídky jednou rukou k sobě a dva svázáni provazem jednou nohou k sobě. Jejich úkolem bylo projít takřikajíc suchou nohou trasu, která vedla do svahu a ze svahu, tunelem a vícekrát překonávala malý vodní tok – přes dřevěnou lávku, kameny, položené klády či po zavěšené kládě pod mostem. Úprk ze zajetí museli vojáci zvládnout do 10 minut.

Nejlepší družstvo: výsadkáři z Chrudimi

V posledních čtvrtletních disciplínách šlo především o rychlost při sjezdu a zručnost při házení ručních granátů. Vojenské týmy nejprve absolvovaly měřený sjezd po sjezdovce Ski arény Vrbno pod Pradědem, jehož součástí bylo překonávání různých překážek z dřevěných klád a velkých pneumatik a těsně před cílem skok. Na sjezd bezprostředně navazovala likvidace pozorovatelný nepřítele – vojáci házeli granátem na dálku a poté běželi na sněžnicích a házeli ruční granáty na cíl.

Vítězem mezinárodního armádního mistrovství Winter Survival 2017 se stalo

družstvo 43. výsadkového praporu Chrudim ve složení nadrotmistr Richard Dvořák, četaři Zdeněk Černý a Ondřej Pajer. „Máme obrovskou radost, jsme nadšení. Závod byl letos mnohem obtížnější, plný krásných disciplín. V prosinci jsme vyhráli soutěž Krkonmen a nyní Winter Survival. Je to paráda,“ zhodnotil četař Zdeněk Černý. „V tomto složení jsme Winter Survival jeli i vloni, kdy jsme byli čtvrtí. Je to úspěch,“ uvedl kapitán družstva nadrotmistr Richard Dvořák.

Stříbrné medaile vybojovali kapitán Jan Tancibudek, poručíci Miroslav Hovorka a Martin Hejda z 22. základny vrtulníkového letectva v Náměšti nad Oslavou (oba poručíci jsou loňskými absolventy UO). Bronz zaslouženě získal tým 14. pluku logistické podpory v Pardubicích. Družstvo Univerzity obrany obsadilo pěkné 5. místo. Tvořili ho studenti rotní Jan Miroš, Tomáš Pňáček a Jakub Švanda. A jak se v soutěži umístila zahraniční družstva? Slovenští průzkumníci ze Žiliny skončili na 6. místě, belgičtí výsadkáři na 8. příčce a polští studenti z Wroclawi na 11. a 13. místě.

Nejúspěšnějším týmům poháry a ceny předali zástupce ředitele sekce rozvoje a plánování schopností MO brigádní generál Jaromír Alan, rektor-velitel Univerzity obrany brigádní generál Bohuslav Příklad, ředitel státního podniku Vojenský technický ústav Jiří Protiva a další představitelé české armády. Slavnostní ceremoniál proběhl na vojenské zotavovně Ovcárna pod Pradědem, která se každoročně stává logistickou základnou celé soutěže.

„V této souvislosti ještě jednou blahopřeji příslušníkům našeho družstva a děkuji jim za vzornou reprezentaci Univerzity obrany. Současně chci vyslovit poděkování příslušníkům Centra tělesné výchovy a sportu, pracovníkům úseku zástupce rektora, pracovišť kvestury UO, skupiny marketingu, skupiny vnějších

vztahů a dalším zainteresovaným vojákům a občanským zaměstnancům UO za velmi dobrou přípravu a organizaci této významné celoarmádní akce,“ uvedl rektor-velitel UO brigádní generál Bohuslav Příklad po skončení mistrovství Winter Survival 2017.

Labutí píseň

Viktor Sliva

Celkem třikrát stanula Ioni desátnice Radka Svobodová na stupních vítězů během Českých akademických her a díky tomuto úspěchu byla vyhlášena akademickou sportovkyní Univerzity obrany pro uplynulý rok. Zmíněná medailová umístění získala studentka oboru vojenské zubní lékařství v neobvyklém sportovním odvětví – ploutvovém plavání.

Navázala tak na předchozí zisk více než 20 titulů přebornice a mistryně republiky v tomto sportu. Loňské akademické medaile však lze označit za labutí píseň Radky Svobodové v ploutvovém plavání – připravuje totiž velkou změnu ve své sportovní kariéře.

Desátnice Radka Svobodová v loňském roce získala na Českých akademických hrách celkem dvě stříbrné a jednu bronzovou medaili. Druhé místo obsadila v rychlostním potápění na 50 metrů a v ploutvovém plavání na stejně dlouhé trati, bronz pak přidala znovu v ploutvovém plavání, tentokrát na vzdálenost 100 metrů. Jak se obě uvedené disciplíny liší? Při rychlostním potápění se závodník pohybuje po celou dobu pod vodou, na nejkratší padesátimetrové trati na nádech, na delších tratích za pomoci dýchacího přístroje. Ve druhé zmíněné disciplíně se plavec pohybuje na hladině, v obou případech je však vybaven monoploutví, která neznalého laika překvapí svými rozměry a hmotností.

„Na monoploutev si člověk zvyká dlouho, nohy jsou v ní pevně sevřené, při pohybu hodně trpí kotníky. A vůbec není jednoduché stoupnout si v této ploutvi na startovní blok, protože chodidlo směřuje prsty nahoru, úplně naopak, než v botách s podpatky,“ popisuje Radka Svobodová své zkušenosti se specifickým sportovním vybavením, které se vyrábí na zakázku přesně na nohu plavce.

Cesta k monoploutvi vedla pro Radku přes školní plavání. Když po přestěhování do nového bydliště začala v Novém Jičíně ve druhé třídě chodit do školního bazénu, všimly si jí trenérky ploutvového plavání a po dohodě s rodiči se nadaná žačka začala intenzivně věnovat sportu v místním KVS Laguna. Při rozhodování o středoškolském studiu pak zvolila Gymnázium TGM ve Zlíně, a v důsledku toho i přestup do současného klubu Nemo Zlín. „Ploutvové plavání jsem si oblíbila především kvůli tomu, že trénink je pestřejší než při normálním plavání – začnu rozplaváním bez ploutví, pak si

nasadím klasické ploutve a nakonec trénuji s monoploutví," uvádí desátnice Svobodová jeden z důvodů, proč se rozhodla pro neobvyklý sport.

Úspěchy na domácí půdě v podobě 22 přebornických a mistrovských titulů v různých věkových kategoriích přivedly Radku Svobodovou do širší české reprezentace, účastnila se některých závodů Světového poháru, konaných namátkou v Německu, Maďarsku, Itálii či Polsku. Na jednom ze závodů Evropského poháru v roce 2008 zvítězila v mezinárodní konkurenci na padesátimetrové trati v rychlostním potápění. V té době trénovala 9x týdně ve vodě a k tomu připojila jednu až dvakrát suchou přípravu.

„Medicína je krásná věc, ale člověk při jejím studiu zleniví," říká si Radka v době, kdy přemýšlela o vysokoškolském studiu. Proto se rozhodla studovat svůj oblíbený obor tam, kde je pohyb přirozenou součástí studia. Navíc chtěla být finančně nezávislá na rodičích, a rozhodla se tedy pro vojenské studium na Univerzitě obrany. Přestože tíhla ke stomatologii, na dni otevřených dveří se nakonec rozhodla pro všeobecné lékařství. Po přijetí na školu ji jako každého nováčka čekala základní příprava, kterou zvládla i díky intenzivní sportovní přípravě. „Táta byl hodně překvapený, protože

nevěřil, že to dokážu. Ale nakonec byl rád," ohlíží se Radka.

Jenže studium samotné se nevyvíjelo podle představ a v prvním ročníku se tehdejší svobodnici nepodařilo složit všechny předepsané zkoušky. Po roční pauze se přihlásila znovu a tentokrát na původně zamýšlenou zubařskou specializaci. Práh druhého ročníku napodruhé překročila, a tak v hodnosti desátnice může střídat plány do budoucna. „Ze studia mám velkou radost, od začátku máme praxi v nemocnici," říká studentka druhého ročníku. Po skončení studia by se chtěla věnovat zubařině ve vojenské nemocnici, nejlépe v Olomouci, a má k tomu své důvody: „Podmínky v armádě jsou momentálně dobré, navíc se člověk nemusí stresovat z dluhů spojených se zařizováním vlastní ordinace.“

To je však hudba budoucnosti. Mnohem blíže je nyní změna v Radčině sportovní kariéře. Plavání chce spojit s dalším sportem, kterému se dříve věnovala – s orientačním během. Výsledkem je opět neobvyklé sportovní odvětví – orientační potápění. Znamená to mimo jiné přechod z bazénu do přírodních nádrží a přizpůsobení se celému vějíři nových disciplín, z nichž některé jsou týmové. Při tréninku chce vojenská studentka spojit síly s osminásobným mistrem světa Jakubem Němečkem. A protože Radka Svobodová je ctízádnostivá, někdy až přehnaně, jak sama říká, můžeme se nadít zajímavých výsledků.

Nejlepší akademičtí sportovci města Brna byli vyhlášeni ve čtvrtek 8. prosince loňského roku v novobaročnické aule brněnské techniky. Kromě Radky Svobodové, která ocenění převzala od ředitele Centra tělesné výchovy a sportu Univerzity obrany plukovníka Petra Hanáka, bylo dekorováno dalších dvanáct sportovců pořádkujícího Vysokého učení technického, Masarykovy univerzity, Mendelovy univerzity a také Veterinární a farmaceutické univerzity.

Pojmy z nového občanského zákoníku XIII

Mgr. Miloslav Havlín, Ph.D.

V tomto příspěvku o pojmosloví nového občanského zákoníku se budeme věnovat pojmu přídatné spoluvlastnictví. Jedná se o zcela nový institut v našem právním řádu, jenž představuje praktický nástroj pro úpravu sousedských vztahů ohledně společně využívaných věcí. Prostřednictvím přídatného spoluvlastnictví si sousedé tedy mohou jasně stanovit svá práva a povinnosti k věci a předejít tak budoucím vzájemným konfliktům.

Podstatou přídatného spoluvlastnictví je situace, kdy věc (movitá či nemovitá) náležící společně několika vlastníkům samostatných věcí určených k takovému užívání, že tyto věci vytvářejí místně i účelem vymezený celek, a která slouží společnému účelu tak, že bez ní není užívání samostatných věcí dobře možné. Takováto věc je pak v přídatném spoluvlastnictví vlastníků uvedených samostatných věcí.

Ze zákonné definice vyplývá, že přídatné spoluvlastnictví může vzniknout pouze za současného splnění tří základních podmínek:

- a) existence alespoň dvou samostatných věcí, které vytvářejí vymezený celek, a to jak účelem, tak i místně, přičemž tyto věci musí být ve vlastnictví nejméně dvou vlastníků,
- b) existence věci, která bude sloužit společnému účelu všech vlastníků samostatných věcí,
- c) bez existence věci, která bude sloužit společnému účelu všech vlastníků samostatných věcí, není dobře možné samostatně věci užívat.

Z výše uvedeného je rovněž zřejmé, že spoluvlastníkem věci v přídatném spoluvlastnictví nemůže být jiná osoba, než vlastník samostatné (hlavní) věci.

Pro lepší názornost je možné si využití přídatného spoluvlastnictví ukázat na konkrétním příkladu. V chatové oblasti, kde vlastníci jednotlivých pozemků tvořících osadu, využívají společnou příjezdovou cestu, která představuje jediný možný přístup k jejich nemovitostem, může být předmětem přídatného spoluvlastnictví právě tato příjezdová cesta. V tomto případě se přídatné spoluvlastnictví navíc zapisuje do veřejného seznamu (katastru nemovitostí), neboť se týká nemovité věci, jež se zapisuje do tohoto veřejného seznamu.

Protože přídatné spoluvlastnictví má akcesorickou povahu, což znamená, že věc v přídatném spoluvlastnictví sdílí stejný osud jako samostatná věc vlastníka, lze podíl na věci v přídatném spoluvlastnictví převést jen za současného převodu vlastnického práva k věci, k jejímuž využití věc v přídatném spoluvlastnictví slouží. Pokud se převádí vlastnické právo k takové věci, platí, že se převod vztahuje i na podíl na věci v přídatném spoluvlastnictví (nelze tudíž prodat pozemek bez podílu na společné příjezdové cestě). To stejné platí i pro zatížení předkupním právem, právem zpětné koupě nebo obdobným způsobem, jakož i pro zřízení zástavního práva nebo obdobně.

Poněvadž dosud není zcela jasné, zda přídatné spoluvlastnictví vzniká již

přímo ze zákona nebo na základě smlouvy, je proto vhodné, a zároveň jistější, uzavřít písemnou smlouvu, ve které si smluvní strany upraví, co přesně je předmětem přídatného spoluvlastnictví.

Pro nakládání s věcí v přídatném spoluvlastnictví se uplatňují tyto zákonem stanovené zásady:

- a) věc v přídatném spoluvlastnictví nesmí být proti vůli některého ze spoluvlastníků odňata společnému účelu,
- b) věc v přídatném spoluvlastnictví lze zatížit jen způsobem, který nebrání jejímu využití společnému účelu,
- c) žádnému ze spoluvlastníků nelze bránit v účasti na využití věci v přídatném spoluvlastnictví způsobem, který společnému účelu odpovídá a nebrání jejímu využití ostatními spoluvlastníky,
- d) vzdání se se práva účasti na využití věci v přídatném spoluvlastnictví některým spoluvlastníkem nemá účinky pro jeho právní nástupce.

Oddělit se z přídatného spoluvlastnictví lze pouze za podmínky, že věc, k jejímuž využití věc v přídatném spoluvlastnictví až dosud sloužila, zanikla nebo změnila svůj účel tak, že věc v přídatném spoluvlastnictví již pro ni není potřebná.

Vedle toho přídatné vlastnictví zanikne, jestliže věc v přídatném spoluvlastnictví pozbude svůj účel.

Běžnou správu věci v přídatném spoluvlastnictví vykonává správce, na němž se spoluvlastníci dohodnou nebo kterého si zvolí se svého středu, případně kterého určí na návrh některého ze spoluvlastníků soud; zákon také připouští možnost, že se běžné správy věci v přídatném spoluvlastnictví může ujmout jeden z vlastníků svépomocí. Vzhledem k tomu, že z právního jednání správce v záležitostech běžné správy jsou spoluvlastníci i správce oprávněni a zavázáni společně a nerozdílně, je vhodné pečlivě sledovat jednání správce, neboť může snadno dojít k tomu, že věřitel bude vymáhat pohledávku po solventnějším spoluvlastníkovi, než je jeho dlužník.

Na samotnou správu věci v přídatném spoluvlastnictví přispívají spoluvlastníci poměrně podle velikosti svých podílů, přičemž na náklady spojené s touto správou jsou spoluvlastníci povinni složit k rukám správce přiměřenou zálohu, která je splatná, pokud se spoluvlastníci nedohodnou jinak, k 31. lednu.

Pravidla pro přídatné spoluvlastnictví se použijí přiměřeně i na zařízení pořízené nebo jinak nabyté vlastníky samostatných věcí společným nákladem tak, aby sloužilo jim všem.

Příběh nejen dvou jmen vytesaných na válečném pomníku

Osud vězněných rukojmí bez soudu

Jan Kux

V letošním roce si připomínáme 75. výročí zřízení Internačního tábora ve Svatobořicích. Není bez zajímavosti, že naši občané vězněným pomáhali zmírnit kruté životní podmínky v lágru třeba potravinovou pomocí, která byla pro mnohé vězně životadárnou. Jednou z vězněných rodin byla i rodina Bodlákova z Brna, která byla internována, jelikož syn Miloš (1922) ve svých 17 letech odešel z domova bojovat proti okupantům do Anglie. Nakonec se stal pilotem 311. čs. bombardovací peruti RAF. Pro své rozhodnutí měl příklad v otci, který rovněž jako legionář bojoval na italské frontě v době 1. světové války.

Uprostřed váleční veteráni ing. Vladimír Rajda, sestry Ištoková a Špačková u pomníku internačního tábora ve Svatobořicích

„Jestliže období první republiky v naší generaci pěstovalo a upevňovalo etické a vlastenecké citění působením ve škole, v rodině i společnosti, pak období v letech 1938 – 1939 nás zbavilo všech iluzí o schopnosti a snaze dodržení daných mezinárodních úmluv v Evropě,“ zahájil své vyprávění podplukovník letectva v. v. Stanislav Bodlák, bývalý vězeň Internačního tábora ve Svatobořicích. Přesto všechny problémy, které vyvolalo nestandardní řešení útočné nacistické strategie směřující k vyhlazení slovanského etnika uprostřed Evropy či k zotročení dalších evropských národů, český národ ve své většině nekapituloval a v protinacistickém domácím i zahraničním odboji bojoval za obnovu a samostatnost ČSR. Národ podvedený, ponižený, ukřizovaný, oloupený. Zrůdnost nacistického režimu, popravy, sadismus, mučení, genocida, věznění, koncentrační a vyhlazovací tábory, nutně vyvolaly vzdor a odpor nejen obyvatelstva, který mj. zabránil realizaci nacistického plánu na „konečné řešení otázky“ genocidy českého národa. Atentát! Stanné právo!

Důsledkem rozpoutaného teroru, který zavládl v období po atentátu na říšského protektora R. Heydricha (27. 5. 1942) v celém Protektorátu Čechy a Mo-

rava, byly stovky popravených, ale i tisíce následně vězněných vlastenců nejen po celé vlasti. Navždy jsou do temné historie zapsány Lidice, Ležáky, Kounicovy koleje v Brně, Svatobořice a další místa poznamenaná krutovládou nacismu.

Dne 17. září 1942 vydal Reichssicherheitshauptamt v Berlíně a velitel Sicherheitspolizei a Sicherheitsdiens v Praze (bezpečnostní policie a bezpečnostní služba) rozkaz zatknout jisté příslušníky a příbuzné uprchlých Čechů a předběžně je umístit v internačním táboře až do dalšího rozhodnutí říšských úřadů. Během několika dnů bylo gestapem za asistence uniforem SS i protektorátního četnictva v Čechách zatčeno přes 1100 osob a na Moravě kolem 800 osob. Tito zatčení byli poté převezeni do Svatobořic u Kyjova, kde byly připraveny baráky v ostře střeženém lágru. Mezi zatčenými v rámci tzv. akce „E“ (Aktion Emigranten) byli i Bodlákovi. Stanislav Bodlák otec, matka Veronika, syn Stanislav (1924) a dcera Alice (1926).

„Už to, že otec byl původně legionář, stačilo k tomu, že naši rodinu sledovalo gestapo,“ vzpomíná Stanislav Bodlák. „Protože můj starší bratr Miloš uprchl před sledováním nacistů v lednu 1940 do zahraničí, byli jsme na seznamu! Akce „E“

měla zejména utlumit aktivitu zahraničního odboje, kterému měla zatčením příbuzných parašutistů, za každou cenu zničit možné domácí zázemí. Tátu a mámu zatkl gestapo nad ránem 17. září 1942 doma, sestru pak v práci a mne odvěkli přímo z vyučování ze třídy v průmyslové škole. V černém mercedesu, který pro mne přijel, již seděla sestra. Auto zastavilo před Právnickou fakultou v Brně, kde bylo sídlo gestapa. Uřadující gestapáci nás i desítky dalších zatčených shromážděných ve zdejší aule rozřadřovalo. Byli zde i rodiče. Rozdělili muže a ženy zvlášť. Muži byli seřazeni a vyvedeni pod namířenými zbraněmi esesáků ven. Cílem byla nedaleká policejní věznice na ulici Veveří, dřívější kasárna skrytá v zeleni kaštanů. Tato byla součástí věznice Kounicovy koleje v Brně s celým hrůzným systémem vyražďování našich lidí. V podstatě to byl koncentrační tábor, ohrazený vysokým neprůhledným plotem zakončeným ostnatými dráty, v rozích se střeleckými věžemi s kulomety a silnými reflektory.

Z nás vězňů bez soudu zavřených v táboře Pod kaštiny vytvořilo gestapo tři pracovní komanda. Bídny život o ještě horší a bídnejší stravě jsem žil až do března 1943. Vězni, kteří zde ještě z akce „E“ zůstali jako poslední, šli náhle do transportu. Křečovitý strach nás obcházal až do odjezdu vlaku. Jakmile se vlak rozjel směr Kyjov, oddychli jsme si, protože cíl strastiplné cesty byl jasný, Internační tábor Svatobořice. Tak skončila jedna krutá etapa válečných i osobních hrůz na hranici smrti.

Ve Svatobořicích jsem se konečně setkal se zbědovanou mámou, o které jsem od zatčení nic nevěděl. Po dlouhé době jsem se zde poprvé trochu najedl. Bydlel jsem na baráku č. 9 a se mnou i bratr Kutlvaš, Jelínek či Jílek. I zde si však internovaní zažívali podobné hrůzy

Stanislav Bodlák
na kolokviu v Kyjově 2007

jako v Brně. Opět zde bylo gestapo a arrogantní velitel lágru Kaiser, který se vyžíval ve vynalézavém trýznění nejen Židů. Lágr střežili čeští četníci, což umožňovalo, alespoň při službě některých, mírnější režim, mírnější nebezpečí při soustavném strachu o život. Po půl roce internace byla domů propuštěna moje šestnáctiletá sestra, a tak jsem už jen já zůstal mamince oporou v této izolaci před světem. Byl jsem zařazen na stavební práce v lágru. Taky jsem byl na terénních úpravách na starém hřbitově nad lágrem. Pamatuji si, že jsem tam vykopal torzo vojenské boty snad ještě z první války. Stavěli jsme další budovy pro stále nekončící zástupy vězňů.

Tolik, alespoň krátce ze vzpomínek Stanislava Bodláka.

Je třeba říci, že v druhé polovině roku 1944 musel na stavební práce tovární vlečky, která se stavěla ze železniční stanice Třebčín do Lutína. Zde pracoval zejména v lomu u Hněvotína, když připravoval

val štěrk na stavbu železniční tratě. Pak v počátku roku 1945 byl vrácen do Svatobořic. Když 12. dubna přijelo do lágru ve Svatobořicích gestapo, opět zavládli strach. Byl to však pro většinu vězňů urychleně propustili, avšak Stanislav Bodlák neměl to štěstí. Byl odtransportován spolu s dalšími asi 150 internovanými včetně malých dětí. Transport skončil v Plané nad Lužnicí, v někdejším již vyklizeném pracovním táboře, tzv. kárnáku či Arbeitserziehungslager.

Svatobořice byly osvobozeny Sovětskou armádou ráno 19. dubna 1945, když zde padlo 24 sovětských vojáků. Tábor v Plané nad Lužnicí (Turovec) opustily jako poslední děti dne 12. května. Netušily však, že jsou již dávno sirotci po rodičích popravených za hejdrichiády.

Rodina Bodlákova se po letech nacistické hrůzovlády nesešla. Doma v Brně Líšni byl víc než smutek. Válečná bilance rodiny byla krutá. Sestra Alice se od propuštění z lágru musela strastiplně protloukat okupačním životem odkázána sama na sebe. Táta byl v Osvětimi popraven už 14. dubna 1943. Miloš zahynul jako pilot při plnění bojového úkolu dne 1. 1. 1945 v nepříznivých povětrnostních podmínkách nad Severním mořem, když s celou posádkou nepřežil leteckou katastrofu Liberatora FL 949. Při patrolování nad Severním mořem hledající německé ponorky narazili do skal ostrova Hoy už 38 minut po startu ze základny v Tainu. Nebylo mu ani 23 let. Stačil však napsat válečný deník, který se dostal dlouho po válce do rukou bratra Stanislava, a stal se tak nejcennější relikvií po statečném vlastenci, vojákovi, bratrovi. Ale to by bylo již jiné vzpomínání. Dnes oba padlé připomíná pamětní deska a pomník v Brně Líšni. Jsou zde vytesána jména obou vlastenců, táty a syna, Stanislava Bodláka a pilota in memoriam pplk. letectva Miloše Bodláka. Spolu s ním jsou zde uvedeni i jeho další spolubojovníci příslušníci 311. peruté RAF – pilot plk. J. Breicetl (1913-43) a in memoriam pplk. J. Poledník (1920-41), jejichž příbuzní byli rovněž zavřeni v lágru ve Svatobořicích. Miloš byl však nejmladší. I jedna z ulic v Brně Líšni nese jméno Bodlákova. Za války vězněný Stanislav Bodlák byl do nedávna předsedou jedné ze základních organizací Českého svazu bojovníků za svobodu v Brně. Pro mnohé z nás je i dnes stále příkladem poctivého a oddaného vlastence.

Svatobořice - lágr

Brněnská kulturní scéna

Dr. Vít Pospíšil

Městské divadlo Brno reprizuje drama Johna Steinbecka *O myších a lidech*. Čte-náři, kteří znají knižní podobu díla, si možná vzpomenou na filmové zpracování slavného režiséra Lewise Milestona z roku 1939, občas uváděné ve filmových klubech, a postavu Lennyho v podání Johna Malkoviche ve filmu z roku 1992. Autor dramatu je držitelem Nobelovy ceny, pisatelem románu *Hrozny hněvu* z roku 1939, reportáže ze světových bojišť 2. světové války *Svrhněte bomby* z roku 1942, kdy se na frontách začala situace obracet ve prospěch spojenců, autorem literárních předloh filmů *Záchranný člun* z roku 1944 o trosečnících z torpédované americké lodi a *Benny* z roku 1945 o nositeli Medaile cti amerického kongresu za statečnost před nepřítelem s tehdejší filmovou hvězdou Dorothy Lamour. *Záchranný člun* režíroval kultovní režisér hororů Alfred Hitchcock, roli zachráněného kapitána ponorky, která americkou loď torpédovala, hrál Walter Slezak, syn brněnského rodáka Leo Slezaka, slavného tenoristy Vídeňské opery. Film byl nominován na Oscara v kategorii Nejlepší režie, Nejlepší kamera a Nejlepší scénář. Úspěch lze popřát i brněnské inscenaci režírované citlivým Petrem Gazdíkem.

HaDivadlo reprizuje *Směšnou temnotu* Wolframa Lotze. Autor, zázračné dítě německé dramatiky je nositelem Kleistovy ceny a za *Směšnou temnotu* získal v roce 2015 ocenění Dramatik roku. Kritizuje virtuální svět médií, které zplošťují realitu na pouhou epizodu, parafrázuje a paroduje *Conradovo Srdce temnoty* i filmovou parafrázi Conrada, Coppolovu *Apokalypsu*. *Srdce temnoty* Josepha Conrada se stalo nejen zlomem ve světové literatuře, ale i kultovní knihou všech válek britského impéria od roku 1899. V inscenaci Wolframa Lotze jde o cestu labyrintem součas-

ného světa, asijskou misi dvou příslušníků Bundeswehru po fiktivní řece, kde je ohrožuje nejen Talibán. Autor paroduje aktivistku, která hájí somálského piráta (dal se na pirátství z hladu), misionáře, původně úspěšného německého podnikatele, který zavrhl civilizaci a věnuje se pokřesťanství muslimů, dále velitele italské základny na řece, který uprchlíky z oblasti bojů z hygienických důvodů odsunul z blízkosti základny (neuměli používat záchod) a cestu, na jejímž konci velitel mise splní úkol navedením bombardéru na cíl.

Hudebně-dramatická laboratoř JAMU Divadlo na Orlí uvádí hru *Světlo pod Café Brel*. Autor Geno Terruso, prezident Americké Akademie dramatických umění v New Yorku, je hostujícím profesorem JAMU a inspiroval se texty šansonů Jacquesa Brela. Děj muzikálové revue, složené z Brelových šansonů, se odehrává za 2. světové války ve sklepním hudebním klubu Café Brel v Londýně, kde se schovává před náletem starší pár, taxikář, mladá herečka, voják - dezertér a mladičká dívka, která právě utekla od rodičů. Pohled autora na Bitvu o Británii je dán pacifismem některých intelektuálů, ovlivněných Vietnamskou válkou. Liší se od pohledu účastníků 2. světové války, z nichž někteří u nás stále ještě žijí. V suterénních klubech se schovávali pouze v době dovolené. Jinak muži bojovali za kniplem stíhačky nebo bombardéru, ženy držely službu v ulicích, kde číhaly časované bomby. Z opačné strany fronty ještě žijí pamětníci bombardování protektorátního Brna.

Technické muzeum Brno do 19. března vystavuje ve spolupráci s firmou West Media a Fakultou strojního inženýrství VUT robotické modely dinosaurů zasazené do prostředí druhohorní přírody. Na 1300 m² výstavní plochy je šedesát statických i pohyblivých modelů v životní velikosti. Díky nejmodernějšímu výzkumu v oboru mechatroniky a paleontologie umožňují návštěvníkům autentický zážitek filmů série *Jurský park*, zesílený světelnými, zvukovými a pachovými efekty s možností osahat imitaci kůže, kterou používá triková tvorba v americkém filmovém průmyslu. Lze navštívit i dva sály 3D kina s animovanými filmy z doby druhohor. Výstava vysvětluje principy mechatroniky a zasvěcuje do paleontologie. Dle kurátora odborné části výstavy Antonína Přichystala je otázka, zda se druh homo s přežívajícími dinosaury nesetkal někdy v minulosti. Indie jsou - zkamenělé stopy hominidů spolu se stopami dinosaurů

mladšího data než druhohorního, obrazové doklady neznámých zvířat podobných dinosaurům ve starém Egyptě a předkolumbovských kulturách Střední a Jižní Ameriky. Vezmeme-li v úvahu příběh obrovského novozélandského pštrosa moa, vyhynulého někdy mezi 15. a 19.

stoletím, zdá se, že kryptozoologie, zabývající se objevováním neznámých zvířat, není oborem fantastů. Stačí připomenout tři nové neznámé druhy poměrně velkého zvířete, asijského jelínka muntzaka hnědého, skrývající se do roku 1994 v jihoa-sijské džungli.

Kapitoly z vojenské historie Brna

8. pěší pluk v Kasárnách Šumavská

štrap. Bc. Libor Pliešovský

V předchozím čísle Listů jsme připomněli historii Kasáren Šumavská, která na začátku 20. století vyrostla na místě někdejšího vojenského cvičiště. Jako první jednotka do nich byl sice umístěn náhradní prapor pěšího pluku arcivévody Karla č. 3, určena však byla pro pěší pluk č. 8 (Infanterieregiment Nr. 8, zkráceně také IR 8).

Historie 8. pěšího pluku sahá až do třicetileté války. Svůj bojový křest si odbyl v roce 1642 během bojů o město Olomouc a následně bitev u Breitenfeldu (1642) a u Jankova (1642), v nichž zvítězila švédská vojska. V následujících letech a desetiletích tvořil vojenskou tradici habsburské monarchie, účastnil se celé řady tažení, mj. sloužil i pod velením Evžena Savojského. Na území Čech, Moravy a Slezska byl bojově nasazen během bitvy u Lovosic (1756), u Štěrbohol (1757) i u Kolína (1757). Prostřední u uvedených bitev připomíná historická mapa vystavená na chodbě v budově K-44 v přízemí u knihovny UO, na niž je velice zajímavě zakreslena palba děl proti bastionovému opevnění. Po skončení sedmileté války roku 1763 zůstal pluk natrvalo na Moravě; v této době také obdržel své pořadové číslo. Na české půdě znovu podstoupil boje dne 3. července 1866 v rozhodující bitvě prusko-rakouské války u Sadové (u Hradce Králové).

Na počátku 20. století tak představoval druhý nejstarší pluk v monarchii. V době, kdy byl přesunut do Brna, nesl čestný název Infanterieregiment Erzherzog Carl Stephan Nr. 8, častěji se však užívalo názvu Infanterieregiment Nr. 8 či pouhé zkratky IR 8. Jména arcivévody Karla Štěpána vychází z pozdně feudální tradice, kdy každý z pluků měl svého „majitele“. Posledním majitelem byl od roku 1890 právě arcivévoda Karel Štěpán Rakousko-Těšínský (1860 až 1933), narozen v nedalekých Židlochovicích, pocházející z tzv. vojevůdcovské linie habsburského rodu, kterou založil přemožitel Napoleona u Aspern arcivévoda Karel Ludvík, bratr císaře Františka I.

V září 1914 byl pluk zařazen do bojů Velké války, a to následujícím způsobem - IR 8 (I., II. a IV. prapor) v sestavě 8. pěší brigády 4. pěší divize (II. armádní sbor) na frontu v Haliči proti Rusku, III. prapor IR 8 v sestavě 2. horské brigády (brigáda podřízená přímo XVI. armádnímu sboru) odešel na frontu v Bosně a Hercegovině proti Srbsku.

Svůj poslední boj v císařských službách pak 8. pěší pluk vedl v říjnu 1918 v oblasti Belluna v Tyrolích. Podrobné nasazení není známo, archiv pluku byl

Rok 1914, nástup na dvoře kasáren, pravděpodobně polní mše před odjezdem na frontu

pravděpodobně zničen. Po vzniku ČSR užíval pluk i nadále své původní číslo a zůstal posádkou v Brně s výjimkou období od června do září 1919, kdy byl umístěn v Bzenci. Změna pak nastala v roce 1920. Nástupcem 8. pěšího

pluku se stal pěší pluk 43, umístěný do Svatoplukových (židenických) kasáren. Místo historické jednotky v Kasárnách Šumavská zaujal v roce 1920 československý 10. střelecký (legionářský) pluk.

Jedna z mála fotografií příslušníků pěšího pluku 8, po skončení 1. svět války (1919), s nápisem lůžkový vůz hochů od Brna 1914/19 čs. p. č. 8